

Toelichting bij de adviesnormeringen Kijk- en luistertoetsen MVT 2023/2024

Verskil in moeilijkheid van toetsen tussen digitaal en schriftelijk

Net als vorig jaar is er dit jaar weer een aparte normering voor de schriftelijke en de digitale varianten van de toetsen. De afnamecondities zijn verschillend, omdat de leerlingen bij digitaal de mogelijkheid hebben om de meeste fragmenten nog eens terug te luisteren (de 'vrije navigatie'). Bij de schriftelijke variant heb je overal met één scorepunt minder al een voldoende dan bij de digitale variant. Dit is bij alle talen en niveaus waar digitaal en schriftelijk is afgenomen doorgevoerd.

Selectief luisteren op Engels vwo (nieuw onderdeel)

In de Kijk- en luistertoets Engels vwo zit dit jaar een nieuw onderdeel, selectief luisteren. De opgaven in dat onderdeel zijn gemiddeld moeilijker dan de overige opgaven van de toets. De moeilijkheidsgraad van de toets Engels vwo was daardoor iets hoger dan normaal. Hierdoor hoeven er dit jaar relatief minder opgaven goed gemaakt te worden om een voldoende te halen dan in de afgelopen jaren. We leveren dit jaar, net als destijds bij het invoeren van het onderdeel globaal, naast de reguliere normering een normering waarin dit nieuwe onderdeel niet is meegenomen. Je kunt zelf en/of in sectieverband bepalen welke van de twee normeringen je wil inzetten.

Versoepelde normering

Er is dit jaar bij een aantal toetsen afgeweken van de voorgenomen normering. Meer informatie over wanneer we de normering versoepelen staat in de tekst onderaan dit document. Dit jaar is er versoepeld bij **Duits vwo**, **Duits havo**, **Duits vmbo gt** en **Frans vmbo gt** om op acceptabele landelijke cijfers uit te komen.

Landelijke gemiddelde en percentage onvoldoende per toets

Hieronder geven we een overzicht van de verschillende gegevens per toets van de afgelopen drie jaar. Waar mogelijk zijn er aparte gegevens voor de s(chriftelijke) en voor de d(igitale) afname vermeld. Voor sommige schriftelijke toetsen zijn erg te weinig afnames binnengekomen om landelijke gegevens te kunnen publiceren. **Duits vmbo bb** en **Spaans** worden alleen digitaal afgenomen.

Bij **Spaans** vermelden we voor het eerst bij de toetsen voor vwo, havo en vmbo twee gemiddelden. Er is een aantal scholen uit de Caribische gebieden dat meedoet aan deze toetsen. Zij scoren gemiddeld hoger dan de leerlingen in Nederland, omdat Spaans voor deze leerlingen meer een native taal is. Dit heeft geen gevolgen voor de bepaling van de normering. Door vernieuwde techniek kunnen we vanaf dit jaar zowel een landelijk gemiddelde voor alle scholen (inclusief die in de Caribische gebieden) rapporteren als voor de scholen in Nederland alleen. Hierdoor geven de gemiddelden een betere afspiegeling van hoe de leerlingen de toetsen gemaakt hebben. De toetsen vwo elementair en havo elementair worden alleen in Nederland afgenomen, daar wordt één gemiddelde gerapporteerd.

Voor meer informatie over hoe de Kijk- en luistertoetsen worden gemaakt en hoe de normering tot stand komt, zie onderaan dit document. Die tekst staat ook bij de veel gestelde vragen voor leerlingen op www.luistertoetsen.nl.

Duits

Duits vwo	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	429	3887	460	5919	382	6594
gemiddelde	6,1	6,2	6,4	6,3	6,2	6,2
% onvoldoende	35	33	28	29	32	33

Duits kb	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	–	314	–	303	–	253
gemiddelde	–	5,9	–	6,0	–	6,1
% onvoldoende	–	38	–	31	–	30

Duits havo	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	493	2983	337	4597	267	2187
gemiddelde	6,1	6,3	6,2	6,2	6,0	6,0
% onvoldoende	31	31	31	30	37	35

Duits bb	2022	2023	2024
aantal kandidaten	268	95	61*
gemiddelde	6,2	6,1	6,3
% onvoldoende	26	25	25

* Dit zijn weinig afnames, de landelijke cijfers zijn dus een indicatie.

Duits gt	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	144	2491	–	3403	–	3431
gemiddelde	5,8	6,1	–	6,2	–	6,1
% onvoldoende	37	33	–	30	–	29

Engels

Engels vwo	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	1322	9783	911	12864	827	13728
gemiddelde	6,5	6,6	6,7	6,7	6,6	6,5
% onvoldoende	33	31	26	25	27	26

Engels havo	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	1724	11533	1286	15533	966	18023
gemiddelde	6,8	6,8	6,7	6,7	6,7	6,7
% onvoldoende	21	21	23	21	22	23

Engels gt	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	599	8358	277	8389	–	11796
gemiddelde	6,3	6,4	6,6	6,6	–	6,6
% onvoldoende	35	32	29	26	–	27

Engels bb	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	–	1176	–	1092	–	1281
gemiddelde	–	6,9	–	7,2	–	7,2
% onvoldoende	–	22	–	15	–	16

Engels kb	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	–	2447	–	2773	–	2620
gemiddelde	–	6,3	–	6,7	–	6,6
% onvoldoende	–	32	–	27	–	26

Frans

Frans vwo	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	383	3925	244	5064	–	5399
gemiddelde	6,0	6,1	6,1	6,1	–	6,2
% onvoldoende	34	37	36	34	–	34

Frans gt	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	nvt	783	–	1064	–	1448
gemiddelde	nvt	6,2	–	6,0	–	6,0
% onvoldoende	nvt	33	–	34	–	38

Frans havo	2022s	2022d	2023s	2023d	2024s	2024d
aantal kandidaten	239	2587	192	3276	–	3655
gemiddelde	6,0	6,0	6,0	6,0	–	6,2
% onvoldoende	32	36	31	34	–	28

Spaans (alleen digitaal)

Spaans vwo	2022	2023	2024
aantal kandidaten	1376	1397	1640
gemiddelde alle scholen	6,9	6,6	6,5
gemiddelde NL scholen	–	–	6,4
% onvoldoende	17	22	28

Spaans vwo elementair	2022	2023	2024
aantal kandidaten	245	191	278
gemiddelde NL scholen	6,7	6,6	6,2
% onvoldoende	11	12	21

Spaans havo	2022	2023	2024
aantal kandidaten	912	849	983
gemiddelde alle scholen	6,5	6,8	6,8
gemiddelde NL scholen	–	–	6,2
% onvoldoende	32	33	23

Spaans havo elementair	2022	2023	2024
aantal kandidaten	361	313	388
gemiddelde NL scholen	6,3	6,3	6,5
% onvoldoende	22	24	17

Spaans vmbo	2022	2023	2024
aantal kandidaten	314	225	356
gemiddelde alle scholen	6,3	6,0	6,7
gemiddelde NL scholen	–	–	6,3
% onvoldoende	30	36	19

Hoe komt een Kijk- en luistertoets tot stand?

Wij maken onze toetsen met een team van toetsconstructeurs. Mensen die bij Cito werken en het hele jaar door bezig zijn om materiaal te zoeken of te maken, en daar opgaven bij te bedenken. Soms halen we het materiaal van omroepen, soms nemen wij zelf interviews af of schrijven we teksten die we laten inspreken.

Al dat materiaal leggen we voor aan een adviescommissie. Daarin zitten docenten die lesgeven in het voortgezet onderwijs. Wij vragen hun dan te kijken of ze het materiaal geschikt vinden voor leerlingen: is het interessant, is het niet te moeilijk, wordt er niet te snel gesproken? Als zij akkoord geven, gaan wij fragmenten selecteren uit het materiaal en er meerkeuze-opgaven bij bedenken. We bespreken de opgaven intensief met elkaar. De fragmenten (audio of video) worden gemonteerd door de media-afdeling van Cito.

Dat gaat weer naar de adviescommissie, die gevraagd wordt om het toetsonderdeel te maken. Zij geven dan allerlei soorten kritiek: het goede antwoord moet duidelijker, het woordgebruik van de opgaven moet eenvoudiger of korter, één van de foute antwoorden moet minder vals gemaakt worden, enzovoort. Wij passen de opgaven dan een laatste keer aan.

Vervolgens wordt het toetsonderdeel geproeftoetst. Dat gebeurt door middel van een steekproef onder leerlingen voor wie de toets bedoeld is: vwo 6, havo 5 of vmbo 4. Honderden leerlingen in heel Nederland maken dan de opgaven. Voor hen is dit een goede manier om te oefenen voor de 'echte' Kijk- en luistertoets. Voor ons is het dé manier om te zien hoe moeilijk de opgaven nu echt zijn en of de opgaven eerlijk meten. We vragen ook feedback aan de docenten die de proeftoetsen afnemen. Na zo'n proeftoets vallen er altijd een aantal opgaven af. Opgaven die te moeilijk waren, of veel te makkelijk. Opgaven die onduidelijk waren, of waarbij door heel veel leerlingen maar wat werd gegokt. Alleen de opgaven die goed functioneerden, worden uiteindelijk opgenomen in een Kijk- en luistertoets.

Doordat wij de Kijk- en luistertoetsen zo samenstellen uit opgaven uit de proeftoetsen, kunnen we goed voorspellen hoe moeilijk de Kijk- en luistertoets is. Deze informatie nemen we mee bij de normering van de Kijk- en luistertoetsen.

Hoe komt de normering tot stand?

Als je een Kijk- en luistertoets maakt, komt er allereerst een score uit. Een leerling heeft bijvoorbeeld 26 van de 35 opgaven goed. Dan weet je alleen nog niet welk cijfer daarbij hoort. Om die score te kunnen vertalen naar een cijfer, is een normering nodig. Om uit te leggen hoe wij dat doen, moeten we eerst wat theorie uitleggen.

De score die je behaalt op een Kijk- en luistertoets is eigenlijk een weergave van hoe goed je bent in kijkluistervaardigheid. Iemand die bij de Kijk- en luistertoets Duits havo 12 goede antwoorden heeft gegeven is minder 'Duits kijkluistervaardig' dan iemand die op die toets 30 goede antwoorden had. Wij vinden het belangrijk dat, ongeacht in welk jaar je de Kijk- en luistertoets maakt, en of je de papieren of digitale toets maakt, je dezelfde kijkluistervaardigheid moet laten zien om een voldoende te halen. Omdat wij vrij goed weten hoe moeilijk de toets is, weten we ook bij welke score je genoeg kijkluistervaardigheid hebt laten zien om een voldoende te halen. En dat is niet altijd bij dezelfde score. Hoe kan dat?

Een voorbeeld: de toets Frans vwo 2022 had 35 opgaven en je had een voldoende bij score 24. De toets Frans vwo 2023 heeft ook 35 opgaven, maar daar heb je pas een voldoende bij score 26. Dat lijkt niet eerlijk, alsof er strenger is genormeerd. Maar er is niet strenger genormeerd. De toets Frans vwo 2023 was dan iets makkelijker dan die van 2022. Als een toets makkelijker is, dan moet je meer scorepunten halen om de voldoende te 'verdienen'. Je hebt dan, in dit voorbeeld, pas met score 26 bewezen dat je de kijkluistervaardigheid hebt die wij altijd eisen om een voldoende te halen. Bij de moeilijkere toets uit 2022 had je met score 24 al bewezen dat je genoeg kijkluistervaardigheid had.

Maar stel dat de toetsen Frans vwo uit 2022 en 2023 wel exact even moeilijk zijn. Dan moet de grens tussen onvoldoende en voldoende (=de cesuur) bij dezelfde score liggen. Maar als de toets van 2023 drie opgaven meer bevat, dan zal de grens tussen onvoldoende en voldoende bij de toets uit 2023 ook drie scorepunten hoger liggen.

Samengevat: als je bij de ene toets bij score 26 een 7,1 had, betekent dat dus niet altijd dat je bij de toets van een ander jaar bij score 26 ook weer een 7,1 hebt.

We normeren nooit strenger, we versoepelen wanneer nodig

In principe leggen we dus bij elke toets de lat bij dezelfde vaardigheid als vorige jaren. Als we na de afnameweek zien dat dat prima cijfers oplevert, dan is duidelijk dat we die normering één op één over kunnen nemen. Als de toets goed gemaakt is, dan zal het landelijke gemiddelde hoger uitvallen, en/of is het percentage leerlingen dat een onvoldoende haalt lager. Maar: als we zien dat met de normering het landelijke gemiddelde opeens lager dan een 6,0 is, en/of dat meer dan 40% van de leerlingen een onvoldoende gaat scoren, dan grijpen we in. We versoepelen dan de normering: we leggen de lat iets lager, zodat er weer acceptabele, landelijke cijfers verschijnen. Dit zullen we dan wel vermelden bij het publiceren van de normering.

Wat houdt de ERK-indicatie eigenlijk in?

De Kijk- en luistertoetsen zijn geen ERK-toetsen zoals de toetsen van Goethe, Cambridge of DELF. In 2013 zijn de Kijk- en luistertoetsen door buitenlandse experts bij een zogenaamde 'standaardsetting' gekoppeld aan de ERK-niveaus. Hierdoor kunnen we op basis van het cijfer dat je gehaald op de Kijk- en luistertoets een indicatie geven op welk ERK-niveau je zit. Dit geeft dus een idee van je ERK-niveau, maar is geen bewijs ervan.

